

JONAS PETRAS ALEŠČIKAS-
GEDIMINAS, GINTAUTAS,
MARGIS, RYMANTAS
1916 06 04–1948 08 10

Jono Petro Aleščiko tėveliai Ona ir Motiejus Aleščikai. 1942 m. balandžio 11 d. Iš Rimanto Jono Aleščiko asmeninio archyvo

Jono Petro Aleščiko žmona Stasė (Stanislava) Mačėnaitė. Vilnius, 1942 m. vasario 25 d. Iš Rimanto Jono Aleščiko asmeninio archyvo

Jono Petro Aleščiko vaikai: dukra Laima ir sūnus Rimantas Jonas, Švenčionių aps. Mielagėnų vls. Juodgalvių k. 1948 m. birželio mėn. Iš Rimanto Jono Aleščiko asmeninio archyvo

Tauro apygardos štabo specialiusis pareigūnas Vitalius Gavėnas-Vampyras (kairėje) ir apygardos vadas Jonas Petras Aleščikas-Rymantas (dešinėje). 1948 m. Iš Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus rinkinių

Jonas Petras Aleščikas gimė 1916 m. birželio 4 d. Seinų aps. Lazdijų vls. Miškinų k. Onos Mazurkevičiūtės-Aleščikienės ir Motiejaus Aleščiko šeimoje. Be jo, šeimoje augo trys seserys (Bronė, Ona ir Michalina) ir keturi broliai (Juozas, Vincas, Vladas ir Antanas). Baigęs Miškinų kaimo pradinę mokyklą, 1928–1936 m. mokėsi Seinų „Žiburio“ gimnazijoje Lazdijuose. Ją baigęs 1936 m. rugsėjo 27 d. įstojo į Kauno karo mokyklą. Ją baigė 1939 m. rugsėjo mėn. (XX laida). Tų pačių metų rugsėjo 16 d. jam suteiktas jaunesniojo leitenanto laipsnis. Buvo paskirtas tarnauti mokomojo būrio instruktoriumi (būrio vado teisėmis) priešlėktuvinės apsaugos rinktinėje. Tarnauti Nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje J. P. Aleščikui teko neilgai. 1940 m. birželio 15 d. atėjus sovietams, tarnavo sovietų kariuomenėje Pabradėje, nes priešlėktuvinės apsaugos rinktinės personalas ir ginkluotė buvo perduoti Raudonosios armijos 29-ajam teritoriniam šaulių korpusui. Prasidėjus karui, 1941 m. birželio 26 d. daliniui traukiantis į rytus, J. P. Aleščikas paliko dalinį ir, perėjęs fronto liniją, grįžo į Lietuvą, į gimtuosius Miškinus. Vėliau išvyko į Vilnių. Ten susipažino su Stase Mačėnaitė. 1941 m. rugsėjo 29 d. jie susituokė, o rugsėjo 30 d. jų santuoką sutvirtino Šv. Mikalojaus bažnyčios klebonas Krištapas Čibiras. Jauna šeima nuomojosi butą Vilniuje. J. P. Aleščikas tarnavo LSD 9-ajame batalione. 1943 m. sausio 1 d. jam buvo suteiktas leitenanto laipsnis. 1943 m. pavasarį batalionas, su juo ir J. P. Aleščikas, buvo išsiųstas į vokiečių Volchovo frontą prie Ilmenio ežero. Lapkričio mėnesį jis buvo sužeistas. Gavęs atostogų gydysis, nuvyko pas žmoną į Švenčionių aps. Mielagėnų vls. Juodgalvių kaimą. Ten pamatė jau be tėvo 1943 m. gegužės 7 d. gimusį sūnų Rimantą. Baigiantis atostogoms, teko operuoti apendicitą ir prasitęsti atostogas iki 1944 m. žiemos pabaigos. Po atostogų į frontą negrįžo ir pradėjo slapstyti. Artėjant frontui 1944 m. liepos 1 d. kartu su šeima skubiai pasitraukė į savo tėviškę, Miškinų k. Toliau pasitraukti nespėjo, nes susirgo sūnus.

Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai, nuo 1944 m. liepos mėn. nelegaliai gyveno su šeima savo brolio Antano namuose Miškinų k. ir slapstėsi sode įrengtame bunkeryje. Nuo 1944 m. rudens kartu su Stasiu Mirijausku-Balandžiu ir ltn. Vytautu Gončiu-Alseika telkė partizanus į kovą Lazdijų aps. Rudaminos, Šventėzerio, Šeštokų apylinkėse. Pats į aktyvią partizaninę kovą įsitraukti negalėjo dėl šalia esančios šeimos: savaitę pasitraukęs į partizanų veiklos rajonus, kitą grįždavo į savo bunkerį Miškinų k.

1945 m. birželio mėn. netikėtai rusų kareiviams apsupus brolio Antano namus, pasislėpti bunkeryje nespėjo ir buvo sučiuptas. Pasinaudojęs saugojusių stribų aplaidumu, pabėgo. Buvo apšaudomas ir sužeistas į koją, bet nuo persekiotojų pavyko pasislėpti kaimyniniame vieniemyje. Po šio įvykio galiausiai apsisprendė: besilaukiančią antro vaikelio žmoną ir sūnų išsiuntė į žmonos tėviškę, kur 1946 m. vasario 26 d. gimė dukra Laima, o pats įsitraukė į aktyvią partizaninę kovą.

J. P. Aleščikas buvo tamsiaplaukis, mėlynakis, vidutinio ūgio, kresnas, sportiškas, rimtas, tikintis katalikas, blaivininkas, turėjo gražų balsą ir mėgo dainuoti. Pats buvo tvarkos ir drausmės šalininkas, gana atsargus ir to mokė partizanus bei rėmėjus.

J. P. Aleščiko pradinį partizanavimo laikotarpį chronologiškai tiksliai nusakyti nepakanka rašytinės informacijos. 1945 m. birželio 6 d. Dzūkų grupės vado Juozo Vitkaus-Kazimieraičio įsakymu Nr. 4 jis buvo paskirtas Seinų rinktinės vadu (slapyvardis *Gediminas*), o nuo 1945 m. gruodžio 30 d. iki 1946 m. vasario mėn. ėjo Šarūno rinktinės vado pareigas (tada Seinų ir Šarūno rinktinės buvo sujungtos). Nuo 1946 m. kovo iki spalio mėn. jokių pareigų neturėjo. Tauro apygardos kapelionas Justinas Lelešius-Grafas savo dienoraštyje prisimena tuometinį lankymąsi pas J. P. Aleščiką: „Pas šiuos vyrus išbūnu apie dvi savaites laiko. Per šį laiką ponui *Gediminui* kyla mintis aplankyti mūsų Apygardos vadą ir prašyti kokios nors vietos, nes dabar, būdamas be jokių pareigų, savęs nepateisina, juo labiau kaip karininkas“. Nuo 1946 m. spalio mėn. iki gruodžio 26 d. ėjo Tauro apygardos vado adjutanto pareigas, be to, lapkričio 22 d. dar buvo paskirtas ir Tauro apygardos karo lauko teismo prokuroru. 1946 m. gruodžio 2 d. Tauro apygardos vado Antano Baltūsio-Žvejo įsakymu Nr. 36 J. P. Aleščiko prašymu *Gintauto* slapyvardis pakeistas į *Margio*. Tų pačių metų gruodžio 26 d. apygardos vado įsakymu Nr. 39 jis buvo paskirtas Tauro apygardos štabo Rikiuotės skyriaus viršininku, *Margio* slapyvardis buvo pakeistas į *Rymanto*.

J. P. Aleščikas sudarė karinių mokymų, kurie vyko Kazlų Rūdos miškuose 1947 m. rugpjūčio ir rugsėjo mėn., programą ir jiems vadovavo. Antrųjų karinių mokymų metu, 1947 m. rugsėjo 12 d., stovyklą užpuolus enkavedistams buvo sunkiai sužeistas. Gydėsi, tačiau ginklą galėjo valdyti tik kairiaja ranka. 1947 m. spalio 10 d. jis buvo paskirtas Tauro apygardos Birutės rinktinės vadu. 1948 m. vasario 1 d. žuvus Tauro apygardos vadui A. Baltūsio-Žvejui, nuo 1948 m. balandžio 4 d. perėmė ir Tauro apygardos vado pareigas.

1999 m. gegužės 12 d. J. P. Aleščikui pripažintas kario savanorio statusas. Lietuvos Respublikos Prezidento 1999 m. gegužės 19 d. dekretu jis apdovanotas Vyčio Kryžiaus 3-iojo laipsnio ordinu (dabar – Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro kryžius), Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 1999 m. gegužės 20 d. įsakymu jam suteiktas majoro laipsnis, Lietuvos Respublikos Prezidento 2006 m. spalio 26 d. dekretu patvirtintas dimisijos kario – pulkininko – laipsnis (po mirties).

Parengė sūnus Rimantas Jonas Aleščikas